

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності фінанси і кредит

за темою:

«Діяльність банку на міжнародному ринку капіталів»

Виконавець

студентка кредитно-економічного факультету
Стременюк Мар'яна Миколаївна

Науковий керівник

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Онищенко Юлія Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ КАПІТАЛУ.....	5
1.1. Міжнародний ринок капіталу: сутність, функції та структура.....	5
1.2. Законодавче регулювання діяльності вітчизняних банків на міжнародному ринку капіталу.....	13
Висновки до розділу 1.....	22
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ НА МІЖНАРОДНОГО РИНКУ КАПІТАЛУ.....	24
2.1. Аналіз сучасного стану міжнародного ринку капіталу.....	24
2.2. Оцінка діяльності транснаціональних банків в Україні.....	32
2.3. Аналіз діяльності ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» на міжнародному ринку капіталу.....	43
Висновки до розділу 2.....	52
РОЗДІЛ III. ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ КАПІТАЛУ.....	55
3.1. Напрями підвищення ефективності діяльності транснаціональних банків.....	55
3.2. Рекомендації щодо діяльності вітчизняних банків на міжнародному ринку капіталу.....	62
Висновки до розділу 3.....	68
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Актуальність. Міжнародні відносини – це один із тих факторів, які багато в чому зумовлюють економічний розвиток країн сьогодення. Світовий досвід свідчить, що жодна країна не змогла створити повноцінну економіку ізольовано від зовнішнього світу та відносин з ним. Важливе місце в даній ситуації посідають процеси глобалізації усіх сфер економіки загалом і банківської системи, зокрема. Банки як фінансові посередники повинні забезпечувати збалансування інтересів суб'єктів господарювання та інвесторів з контрагентами, які шукають вільні інвестиційні ресурси на світовому фінансовому ринку. Для того, щоб мати змогу задовольнити інтереси клієнтів такого рівня, створюються транснаціональні банки, які здатні сконцентрувати великі обсяги коштів і є головними суб'єктами міжнародного ринку капіталу. З часом все більше банківських установ розширюють свою діяльність шляхом виходу на фінансовий ринок світового рівня. Дана тенденція набирає чималих обертів та є важливим процесом як для окремої країни, так і для розвитку міжнародної економіки загалом, саме тому обрана тема є актуальною та досить цікавою для дослідження. Вивченню міжнародного ринку капіталу та характерних для нього процесів присвячено чимало наукових досліджень як закордонних вчених, так і вітчизняних, зокрема Г. Лясковець, В. Сидоренко, М. Пєбро; транснаціональних банків як головних суб'єктів світового фінансового ринку – А. Голіков, В. Геєць, В. Поляков та ін.

Мета дипломної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних підходів та розробленні практичних рекомендацій щодо діяльності банків на міжнародному ринку капіталу.

Досягнення поставленої мети зумовило визначення та виконання таких **завдань:**

- дослідити сутність, функції та структуру міжнародного ринку капіталу;
- проаналізувати законодавче регулювання діяльності вітчизняних банків на міжнародному ринку капіталу;

- оцінити сучасний стан міжнародного ринку капіталу;
- дослідити діяльність транснаціональних банків в Україні;
- проаналізувати діяльність ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» на міжнародному ринку капіталу;
- дослідити напрями підвищення ефективності діяльності транснаціональних банків;
- розробити рекомендації щодо діяльності вітчизняних банків на міжнародному ринку капіталу.

Об'єктом дослідження виступають процеси діяльності банків на міжнародному ринку капіталу.

Предмет дослідження є теоретичні та практичні засади діяльності банків на міжнародний ринку капіталу.

Методи дослідження. За основу дипломного дослідження взято діалектичний підхід до вивчення економічних і фінансових явищ, який передбачає виявлення закономірностей, тенденцій та взаємозалежностей їхнього розвитку. Теоретичну базу роботи становлять загальнонаукові методи і прийоми досліджень: системне оцінювання при дослідженні сутності та функцій міжнародного ринку капіталу; табличне і графічне зображення даних при оцінюванні структури і динаміки процесів на міжнародному ринку капіталу; регресійно-кореляційний аналіз, що дозволив виявити залежність рентабельності активів транснаціонального банку від розміру активів його дочірньої структури. Для обробки й аналізу інформації застосовувались такі комп'ютерні програми, як MS Word та MS Excel.

Інформаційна база. Методологічною та теоретичною основами дослідження послуговували наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, матеріали наукових статей періодичної преси, нормативно-законодавчі акти України (Закон України «Про банки та банківську діяльність», Закон України «Про Національний Банк України» та ін. закони) В якості емпіричної бази дослідження використані статистичні звіти Національного банку України, офіційні статистичні матеріали Державного комітету статистики України, а також окремих банківських установ.

ВИСНОВКИ

Існує велика кількість науковців, які займалися та займаються вивченням поняття «світовий фінансовий ринок», проте найбільш доцільно розглядати даний термін у двох аспектах: функціональному, тобто з точки зору процесів, які характеризують функціонування ринку, та інституціональному – як сукупність учасників ринку та їх відносин. Це пояснюється наявністю великої кількості суб'єктів, які є основою та забезпечують функціонування даного ринку. Серед них і транснаціональні банки – основні суб'єкти міжнародного ринку капіталу, про що говорить і науковець Липов В.В. Вони забезпечують акумуляцію коштів надзвичайно великих розмірів, з метою забезпечення потреб транснаціональних корпорацій на відповідному рівні. Вони є майбутнім світової економіки. Проте їх діяльність є обмеженою законодавство кожної окремої країни.

Для підтримання економіки, а також банківського сектору держава використовує систему валютного контролю та регулювання, яка покликана захистити національних інвесторів та недопустити надмірний приплив капіталу в країну. Одним з основних елементів валютного регулювання та контролю є валютні обмеження. Вони використовуються для забезпечення порядку при здійсненні валютних операцій і представлені законодавчими актами.

Нині характерною ознакою світового розвитку є глобалізація економічних процесів, що має значний вплив на формування структури національної банківської системи.

Активна участь національних економік та банківських систем у процесах інтеграції пов'язана з низкою переваг та недоліків. На нашу думку, значимість цих переваг та недоліків залежить передусім від ролі держави, конкурентоспроможності її економіки та фінансової системи на світових ринках. Україна знаходиться на досить низькому рівні розвитку, має низьку конкуренцію в порівнянні із країнами, які заходяться на схожому етапі розвитку. За глобальним індексом конкурентоспроможності сьогодні Україна знаходить на 79 місці порівняно з 76 у

попередньому році. Це можна прослідкувати за такими показниками, як ступінь розвитку фінансового ринку, доступність позичок та надійність банків. У банківській системі майже кожної країни безсумнівно присутні банки з іноземним капіталом. Проаналізувавши процеси транснаціоналізації безпосередньо на території України можна сказати наступне: частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків росте, кількість банків зі 100-% іноземним капіталом також має тенденцію до збільшення. Даний процес має як позитивні, так і негативні наслідки. До перших слід віднести підвищення рівня розвитку банківського сектору країн, де присутній іноземний капітал (зокрема України – до кризи 2014 року), надійність даних банків і відповідно зростання довіри не лише до них, а і до банківської системи країни в цілому. Проте надмірний приплив іноземного капіталу в банківську сферу може призвести до експансії ринку тієї чи іншої країни та небажання потенційних клієнтів користуватися послугами національних банків.

Дослідження основних показників діяльності банків, які входять до групи іноземних банків показало, що вони значно перевищують результати діяльності українських банків, хоча і залежать від економічних та політичних подій в Україні. Прикладом є ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», який вважається одним з найстійкіших та найнадійніших банків в Україні. Протягом останніх років його функціонування також було скореговане на кризову ситуацію в країні, проте він відносно легко та без значних втрат уже сьогодні стабілізує свою діяльність – прибуток зростає, решта показників також поступово приходять в норму.

Для більш детального розуміння ситуації даної банківської групи в роботі було побудовано математичні моделі залежності прибутковості активів австрійської групи Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ від обсягу активів її української дочки ПАТ «Райффайзен Банк Аваль». Аналіз моделей показує, що кожна з них відповідає необхідним параметрам, тобто є точною, адекватною та надійною. Як наслідок, вони можуть являтися основою для виділення головних проблем у діяльності банку та його слабких сторін, а також формулювання рекомендацій щодо подальшої діяльності ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» у взаємозалежності та взаємообумовленості з його материнською структурою.

Україна належить до країн з відкритою економікою, тобто для успішного її розвитку та функціонування в сучасних умовах необхідна інтеграція у міжнародний простір. Для нашої країни проходження даного процесу є досить важким та довгим, що зумовлюється повільними темпами економічного розвитку, соціально-економічним та політичним становищем. Вихід українських банків на міжнародний ринок є свідченням хоча і повільного, проте впевненого руху України до світового фінансового ринку.

Для більш чіткого розуміння шляхів вирішення проблеми у дипломній роботі сформульовано найбільш доцільні та обґрунтовані рекомендації щодо етапів виходу вітчизняних банків на світові ринки та їх функціонування уже в контексті міжнародного ринку капіталу. Серед останніх можна виділити удосконалення законодавчої бази до рівня розвинених країн, організаційної структури банківської установи як такої та безпосередньо банківських продуктів та послуг, які обумовлюються економікою відповідної країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пебро М. Международные экономические, валютные и финансовые отношения / М. Пебро. - М.: Прогресс, Универс, 2009. - 496 с.
2. Сидоренко В.Р. Внешнеэкономическая деятельность: проблемы системной трансформации при переходе к рынку / В.Р. Сидоренко. – М.: Прогресс, 1998. – 103с.
3. Лясковец Г. М. Дослідження розвитку світового фінансового ринку в умовах циклічності світо-господарського розвитку [Текст] / Г. М. Лясковец. – Збірник наукових праць. – Одесса-Севастополь-Донецьк: ДонНУ, РФ НИСИ в м. Донецьк, 2011. - С. 425-433. [Електронний ресурс]. –Режим доступу:
http://www.nbuuv.gov.ua/portal/soc_gum/pips/2011_1/tom1/425.pdf
4. Липов В. В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль II. Міжнародні ринки та форми міжнародної економічної взаємодії [Текст] / В. В. Липов.: навчально-практичний посібник . – К.: Професіонал, 2008. – 368 с.
5. Галіцейська Ю. М. Міжнародні ринки грошей і капіталів: навч. посіб. [Текст] / Ю. М. Галіцейська. – Т.: Вектор, 2013. – 219 с.
6. Международный бизнес: Учебник / [Климовец О., Максимцев И., Черенков В. и др.]; под. ред. В. Черненкова. – [изд. 2-е, без изменений]. – М.: Феникс, 2006. – 571с.
7. Луцишин З. О. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації: навч. посіб. [Текст] / З. О. Луцишин. – К.: ДрУк, 2002. – 320 с.
8. Фінансовий сектор ринкової та транзитивної економік: навч. посіб. [А. І. Кредісова, В. А. Вергуна, О. І. Колюжнова, І. Є. Голбія]; за ред. Кредісової А.І. – К.: Знання, 2004. – 352 с.
9. Иванов В. В. Финансовый рынок: учеб. пособие [Текст] / В. В. Иванов. – К.: МАУП, 1999. – 112 с .
10. Манакова Т.А. Финансовый рынок России и его инфраструктура: учеб. пособие [Текст] / Т. А. Манакова. – К.: Кузбассвузиздат , 2001. – 160 с.

11. Буднік М.М. Фінансовий ринок: навч. посіб. [Текст] / М. М. Буднік, Н. В. Сабіна. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2006. – 152 с.
12. Маслова С.О. Фінансови й ринок: навч. посіб. [Текст] / С. О. Маслова, О. А. Опалов. – К.: Каравела, 2003 . – 344 с .
13. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: навч. посіб. [Текст] / А. П. Дука. – К.: Каравела, 2007. – 424 с .
14. Концепція державної цільової економічної програми модернізації ринку капіталу в Україні [Електронний ресурс]: розпорядження, затверджене Кабінетом Міністрів України від 8 листопада 2007 №976-р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
15. Економічна енциклопедія [Текст] / [ред. С. В. Мочерний]. – К.: Академія, 2000. – 864 с.
16. Еш С. М. Фінансовий ринок: навч. посіб. [Текст] / С. М. Еш. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 528 с.
17. Давиденко Л. Н. Економічна теорія: навч. посіб. [Текст] / Л. Н. Давиденко, А. І. Базильова, А. А. Дичковський. – К.: Знання, 2002. - 366 с.
18. Голиков А. П. Международные экономические термины: учебн. пособие [Текст] / А. П. Голиков, П. А. Черномаз. – К.: Центр учебной литературы, 2008. – 376 с.
19. Поляков В. В. Мировая экономика и международный бизнес: учебн. Пособие [Текст] / В. В. Поляков, Р. К. Щенина. – М.: Стереотип, 2008. – 681 с.
20. О니кова Е. В. Степень влияния ТНБ на рынок финансовых услуг [Текст] / Е. В. Оникова, А. А. Хрысева // *Universum: Экономика и юриспруденция*. – 2013. – № 1.
21. Федорова С. В. Транснациональные банки в международном бизнесе [Текст] / С. В. Федорова, К. И. Федоров // *Журнал правовых и экономических исследований*. – 2012. – № 1. – С. 32–34.
22. Радковская Н. П. Глобализация как новая тенденция развития банковского бизнеса [Текст] / Н. П. Радковская // *Финансы и кредит*. – 2006. – № 3. – С. 12–15.
23. Транснаціональні корпорації : навч. посіб. / [В. Рокоча, О.Плотніков, В. Новицький та ін.]; за ред. Рокоча В. – К.: Таксон, 2001. – 131 с.
24. Рогач Н.К. Міжнародні фінанси: навч. посіб. [Текст] / Н. К. Рогач. - К.: Знання - Прес, 2003. – 658 с.

25. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України, затверджений Верховною Радою України від 07.12.2000 №2121-III. – Режим доступу:<http://zakon1.rada.gov.ua>.
26. Про затвердження Положення про створення дочірнього банку, філії і представництва українського банку на території інших держав [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України №143, втрата чинності від 07.11.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0463-06>.
27. Про затвердження Інструкції про порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон [Електронний ресурс]: Постанова №122, затверджена Правлінням Національного банку України від 19.03.1999 № 259/3552. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0259-99/page>.
28. Про систему валютного регулювання і валютного контролю [Електронний ресурс]: Декрет №1593, затверджений Кабінетом Міністрів України від 19.02.1993 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1593>.
29. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України, затверджений Верховною Радою України від 20.05.1999 №29. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
30. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс]: Закон України, затверджений Верховною Радою України від 16.04.1991 №29. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
31. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті [Електронний ресурс]: Закон України, затверджений Верховною Радою України від 23.09.1994 № 40. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/185/94>.
32. Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України [Електронний ресурс]: Постанова № 410, затверджена Правлінням Національного банку України від 13.12.2016. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v014050016>.
33. Гальчинський А. С. Суперечності реформ: у контексті цивілізаційного процесу: навч. посіб. [Текст] / А. С. Гальчинський. — К.: Українські пропілеї, 2001. — 320 с.

34. Луцишин З. Асиметрія та парадокс фінансової глобалізації [Текст] / З. Луцишин // Міжнародна економічна політика. — 2008. — № 8. — С. 78—103.
35. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. [Текст] / А. С. Філіпенко. — К.: Либідь, 2008. — 408 с.
36. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації [Текст]: Монографія / [А.П. Голікова, О.А. Довгаль]. — Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. — 316 с.
37. Світовий банк [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://databank.worldbank.org/data/>.
38. Геєць В.М. Вплив іноземного капіталу на капіталізацію банківської системи [Текст] / В.М.Геєць, Т.О.Кричевський // Капіталізація економіки України. — К.: Інститут економіки та прогнозування. - 2007. — №5. - С. 118-132.
39. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
40. Гірченко Т. Д. Іноземний капітал у банківському секторі України: вплив, наслідки та перспективи [Текст] / Т. Д. Гірченко, О. І. Сердюкова // Європейське співробітництво. — 2016. - №5. — С. 45-61.
41. Звітність та фінансові результати Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://www.rbinternational.com>.
42. Звітність та фінансові результати ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://www.aval.ua>.
43. Жердецька Л.В. Аналіз банківської діяльності: навч. посіб. [Текст] / Л. В. Жердецька. — О.: ОДЕУ, 2010. — 90 с.
44. Швайко М. Світова фінансова криза: причини виникнення та шляхи подолання [Текст] / М. Швайко // Журнал європейської економіки. — 2008. - №4. — С. 424 – 437.
45. Жаліло Я. А. Системна криза в Україні: передумови, ризики, шляхи подолання: навч. посіб. [Текст] / Я.А. Жаліло, К.А. Кононенко, В.М. Яблонський. — К.: Вид-во НІСД, 2014. — 132 с.

46. Борунов В. Б. Аналіз розвитку національного сегменту світового ринку фінансових послуг. – К.: Знання, 2008. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Prvs/2008_3/1140.pdf.
47. Гриньков Д.М. Проникновение [Электронный ресурс] / Д. М. Гриньков // Банковский рынок. – 2006. - Режим доступа: http://www.business.ua/articles/bank_market/Proniknovenie-43043.
48. Мельничук О. Українські банкіри переходять кордони [Електронний ресурс] / О. Мельничук. –Портал Finance.UA. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/orgtg//2/1/244/108119>.
49. Річний звіт Національного банку України за 2006 – 2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/doccatalog/list?currDir=36453>.
50. Марич М. Г. Особливості функціонування банківської системи України в умовах глобалізації [Текст] / М. Г. Марич // Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку. – 2013. - №6. – С. 349-361.
- .